

Acta mají opět impakt – 0,415. Je to dost, nebo dost (málo)?**Impact Is Back – 0.415. Is It Good Enough or Not?**

Letošní zveřejnění seznamu impaktovaných časopisů na stránkách JCR (Journal Citation Reports) agentury Thomson Reuters s výší impaktu za rok 2013 proběhlo neobvykle pozdě – až 29. 7. 2014 v pozdních hodinách newyorského času. V minulých letech přicházelo toto nedečkané a velice očekávané datum vždy kolem 20. června. Pro naši ortopedickou veřejnost a časopis tím více očekávané, neboť stále v nás doutnala naděje navrácení výpočtu hodnoty IF, když byl časopis v roce 2010 zařazen mezi tzv. „suppressed journals“. Sice figuroval stále v seznamu databáze WoS se zachovanými všemi ostatními důležitými benefity (např. jako validní citační zdroj pro výpočet IF pro ostatní časopisy v databázi SCIE). Ale málo platné, číslo – výše hodnoty IF – nebylo stanoveno. Důvodem suprese bylo překročení kritéria procentuálního zastoupení časopiseckých autocitací, což zkresluje výši IF vzhledem k ostatním periodikům. V letošním roce přibýlo další sledované kritérium, a to míra vzájemné citovanosti dvou či více periodik (tzv. citation stacking). Je zřejmé, že tato kritéria, odhalující jevy, které budí podezření z ovlivňování procesu citování, jsou nastavena důvodně. Důslednou redakční prací, zejména poměrně přísným recenzním řízením, se podařilo dosáhnout toho, že se uveřejňují práce, které mají potenciální citační ohlas, a tím přispívají k tomu, aby hodnota IF byla vyšší. Dalším možným způsobem navýšení IF je apel na autory, aby ve svých zahraničních publikacích nezapomínali na ACTA a citovali pokud možno práce z jejich předchozích dvou ročníků.

S potěšením jsme při otevření stránek JCR konstatovali, že ACTA opět splňuje všechna kritéria a že za rok 2013 je stanovená hodnota IF = 0,415!!

V této souvislosti je třeba se zamyslet, jaký je význam IF a zejména jeho číselné hodnoty. Již autor scientometrické kategorie nazvané IF Dr. Eugene Garfield v roce 2005 konstatoval, že je to prostředek k porovnávání jednotlivých časopisů mezi sebou z hlediska míry citovanosti a že to není úplně vhodný prostředek pro porovnání úrovně prací, nota bene vědecké úrovně autora. V roce 2012 vznikla tzv. Sanfranciská deklarace, která požaduje, aby byl význam impakt faktoru správně interpretován a nezneužíván. K této deklaraci se připojila v r. 2013 i AV ČR. Řada renomovaných odborníků publikuje názor, že daleko lepším prostředkem k zhodnocení vědecké úrovně autora resp. jeho prací je citovanost, potažmo H-index. Ale to je jistě téma k debatě a názory budou velmi pestré.

S tím souvisí velmi úzce i požadavek některých významných akademických funkcí, aby se do vědeckého kurikula autora započítávaly pouze práce uveřejněné v periodiku s IF vyšším než 0,5! Má tento požadavek logické oprávnění? Posuďte sami. Provedli jsme jednoduchou analýzu letošních výsledků zařazených v databázi JCR pro některé obory a některé vydavatelské země. Výběr byl víceméně náhodný a intuitivní, aby byly zřejmé markantní rozdíly.

V oboru ortopedie je uvedeno 67 titulů. Maximální IF = 4,699 má Am. J. Sport. Med., časopis v mediánu podle pořadí je J. Orthop. Surg. Res. s IF = 1,577. ACTA jsou na 63. místě s IF = 0,415. IF > 5 nemá v oboru ortopedie žádný časopis, IF ≥ 4 pouze 3 tituly!! Podobně obor anatomie – má v JCR 20 titulů s max. IF = 9,8 časopisu Adv. Anat. Embryol. Cel., časopis v mediánu 10. v pořadí Anat. Rec. má IF = 1,530. Nejprestižnější anatomický časopis J. Anat. má IF = 2,227 a v oboru anatomie je pouze 1 titul s IF > 5. V oboru chirurgie je uvedeno 202 titulů, max. IF = 7,188 u časopisu Ann. Surg., ale časopis v mediánu na 101. místě J. Minim. Access Surg. má IF jen 1,347 a titulů s IF > 5 je pouze 6.

Naproti tomu v oboru fyziologie je uvedeno 81 titulů s max. IF = 29,041 časopisu Physiol. Rev. Časopis v mediánu pořadí na 41. místě je J. Physiol.-Paris s IF = 2,345. Počet titulů s IF > 5 je 5, titulů s IF > 4 je 12!!! Český časopis vydávaný Akademií věd ČR Physiol. Res. má IF = 1,487. V oboru neurověd je uvedeno 251 titulů a max. IF = 31,376 má Nat. Rev. Neurosci., titul v mediánu na 126. místě je Int. J. Dev. Neurosci. a má IF = 2,918. Počet titulů s IF > 5 je 45!!! Na 249. místě uvedená Česk. Slov. Neurol. N. má IF = 0,159. Obor endokrinologie a metabolismus má zastoupeno 123 titulů s max. IF = 19,358 u časopisu Endocrin. Rev., 62. v pořadí časopis Ann. Nutr. Metab. má IF = 2,747 a počet titulů s IF > 5 je 20! Obor kardiologie je zastoupen 125 tituly s max. IF = 15,343 u časopisu J. Am. Cardiol., 63. časopis v mediánu pořadí má IF = 2,203 (Am. J. Cardiovasc. Drug.) a počet titulů s IF > 5 je 22!! Za zmínku stojí ještě interní a všeobecná medicína, která je zastoupena 150 tituly s max. IF = 54,420 (New Engl. J. Med.), titul v mediánu na 75. místě je Lybrian J. Med. a má IF = 1,33 a počet titulů s IF > 5 je 14. Rekordní výše IF je v oboru onkologie. Je zde zastoupeno 202 titulů, max. IF = 162,5 má Ca-Cancer J. Clin., časopis na 101. místě Strahlenther. Onkol. má IF = 2,733 a počet titulů s IF > 5 je 35!! Věřím, že každý soudný čtenář alespoň základně obeznámený s požadavky na výši IF publikace pro akademická řízení, si uvědomuje nezbytnost diferenciací v přístupu k výši IF pro jednotlivé obory. Je zcela zřejmé, že lze stanovit klíč k relativizaci hodnoty IF pro jednotlivé obory na základě analýzy databáze JCR. Požadavek na absolutní minimální výši IF pro „započtení“ publikací se jeví jako zcela absurdní.

Dále jsme zjišťovali, jak je v JCR zastoupena Česká republika. Má v této databázi uvedeno 40 titulů, max. IF = 2,778 má botanický časopis Preslia. Na 20. místě je s IF = 0,756 časopis Vet. Med. Czech. Zastoupení titulů s IF > 1 je pouze 14. IF ≥ 2 nemá žádný český časopis!! Časopisů z oboru medicíny je pouze 6, a to na 2. místě J. Appl. Biomed. s IF = 1,775 (vydává Jihočeská univerzita), na 4. místě Biomed. Papers s IF = 1,661 (vydává Univerzita Palackého Olomouc), na 8. místě Physiol. Res. s IF = 1,487 (AV ČR), na 17. místě Centr. Eur. J. Publ. Health s IF = 0,798 (Státní zdravotní ústav Praha), na 32. místě ACTA s IF = 0,415 (ČSOT) a na 39. místě Čes. Slov. Neurol. N. s IF = 0,159 (ČLS JEP).

Když se podíváme na ostatní evropské (srovnatelné) země, včetně nemedicinských periodik, jsou na tom takto: Maďarsko vydává 31 titulů s max. IF = 2,953, Rakousko 34 titulů s max. IF = 3,719, Polsko 129 titulů s max. IF = 2,818, Slovensko 20 titulů s max. IF = 3,051, Slovinsko 11 titulů s max. IF = 1,667, Norsko 27 titulů s max. IF = 4,244, Rusko 148 titulů s max. IF = 2,964, Turecko 49 titulů s max. IF = 1,474, Belgie 16 titulů s max. IF = 1,237. Nad průměr vyčnívá Švýcarsko se 198 tituly a max. IF = 9,370 a Holandsko s 655 tituly a max. IF = 24,562. Časopisy s IF > 5 vydává v Evropě kromě dvou naposled zmíněných zemí ještě pouze Anglie, Francie, Dánsko a Německo.

Vážení čtenáři a zejména autoři, jsem velice rád, že se s Vámi mohu podělit o radost ze skutečnosti, že se podařilo získat opět výpočet IF pro náš časopis. Redakční kolektiv bude i nadále usilovat o udržení a vylepšení kvality časopisu a tím i udržení nebo i navýšení hodnoty IF. Největší podíl na tom ale budete mít zcela jistě vy – autoři a recenzenti sami! Chci vám všem proto popřát hodně kvalitních nápadů a elánů do publikační činnosti pro časopis ACTA.

Váš
Martin Krbec
vedoucí redaktor a předseda ČSOT